

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Anke Lasek
pt. „Wpływ migracji powrotnych na skłonność do przedsiębiorczości i trwałość związanej z nią
działalności przedsiębiorczej w Polsce (2007-2015)”

W erze globalizacji warunki, formy i wynikające z nich skutki migracji międzynarodowych nadal zmieniają się wraz z upływem czasu (Pries, 2003; King, 2013; Goździak i Pawlak, 2016). W związku z tym, prowadzone badania przyczyniają się do poprawy tradycyjnego rozumienia trwałej migracji poprzez badanie jej przez pryzmat dynamicznych zmian migracyjnych w XXI wieku (Pries, 2003). Celem niniejszej rozprawy jest wypełnienie zidentyfikowanych luk badawczych. W szczególności skoncentrowano na aspektach międzynarodowej dobrowolnej migracji zarobkowej, rozumianej jako rodzaj mobilności, gdy jednostki przemieszczają się za granicę swobodnie, choć kierują się motywacjami ekonomicznymi, a zatem często na bardziej tymczasowych zasadach. Ponadto uwzględniono zagadnienia migracji powrotnej i wyboru zawodu przez migrantów powrotnych, po powrocie do kraju pochodzenia, np. tych mocniej związanych z przedsiębiorczością. Analiza obejmuje decydujące aspekty, takie jak indywidualna skłonność do przedsiębiorczości i kryteria długoterminowej stabilności/ trwałości? biznesu powracającego, np. uwagę na wyniki firmy i przetrwanie biznesu.

Niniejszy projekt badawczy zakłada podejście ilościowe, ponieważ pozwala na empiryczne badanie obserwowalnych dynamicznych zachowań ludzkich przy wsparciu technik statystycznych. Analiza retrospektywna opiera się na unikalnym zbiorze danych pochodzących z polskiego badania podłużnego Diagnoza Społeczna. Zbiór ten umożliwia analizę aktywności ekonomicznej i wyników przedsiębiorczości osób powracających i nie-migrantów w pięciu kolejnych falach, tj. w latach 2007, 2009, 2011, 2013, 2015. W przypadku Polski wyniki analizy empirycznej wskazują, że wpływ migracji powrotnej na skłonność do przedsiębiorczości osób fizycznych i trwałość ich przedsiębiorstw jest niewielki. Osoby powracające są bardziej skłonne do samozatrudnienia: efekt ten jest silny i znaczący przez 2, 4, a nawet 6 lat po powrocie. Prawdopodobieństwo otwarcia firmy jest wyższe w przypadku osób, które niedawno powróciły. Jednak status przedsiębiorcy nie jest skorelowany z doświadczeniem migracyjnym, podobnie jak działalność inwestycyjna poszczególnych osób. Co więcej, wskaźniki utrzymania statusu przedsiębiorcy nie różnią się statystycznie między osobami powracającymi i niebędącymi migrantami. Co więcej, ryzyko niepowodzenia biznesu i utraty funduszy inwestycyjnych jest znacznie wyższe w przypadku osób z doświadczeniem migracyjnym. Jeśli chodzi o wyniki ekonomiczne, powracający osiągają wyższe dochody niż osoby niebędące migrantami, ale status przedsiębiorcy jest całkowicie nieistotny w tym aspekcie: nie ma różnicy między dochodami powracających przedsiębiorców a dochodami powracających, którzy pracują najemnie. Wyniki przeprowadzonych badań o charakterze teoretycznym i empirycznym stanowią wkład w dynamicznie rozwijającą się gałąź naukową w obszarze migracji międzynarodowej, a w szczególności jej wpływu na gospodarkę społeczną krajów pochodzenia (lub krajów macierzystych). Do tej pory tylko kilka innych badań wykorzystywało podłużne dane panelowe do analizy wejścia w przedsiębiorczość wśród migrantów powrotnych, a prawie żadne nie badało tego jednocześnie z utrzymaniem działań przedsiębiorczych osób powracających. Badanie pokazuje, że potencjał przedsiębiorczy osób powracających nie jest tak znaczący, jak sugerowano w literaturze ekonomicznej, przynajmniej w przypadku Polski.

Słowa kluczowe: migracja powrotna, powracający, przedsiębiorczość, przedsiębiorczość powracających, badanie podłużne, Europa Środkowo-Wschodnia, Polska